

KUML

1965

KUML

ÅRBOG FOR JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB

1965

With Summaries in English

JYSK ARKÆOLOGISK SELSKAB SATTE DETTE KUML FOR
HOLGER FRIIS
PÅ 75-ÅRS DAGEN DEN 15. OKTOBER 1966

UNIVERSITETSFORLAGET I ÅRHUS
1966

Omslag:

Øskenflaske fra Tovstrup, Hind hrd.

Redaktion:

OLE KLINDT-JENSEN OG POUL KJÆRUM

Copyright 1966

by

Jysk Arkæologisk Selskab

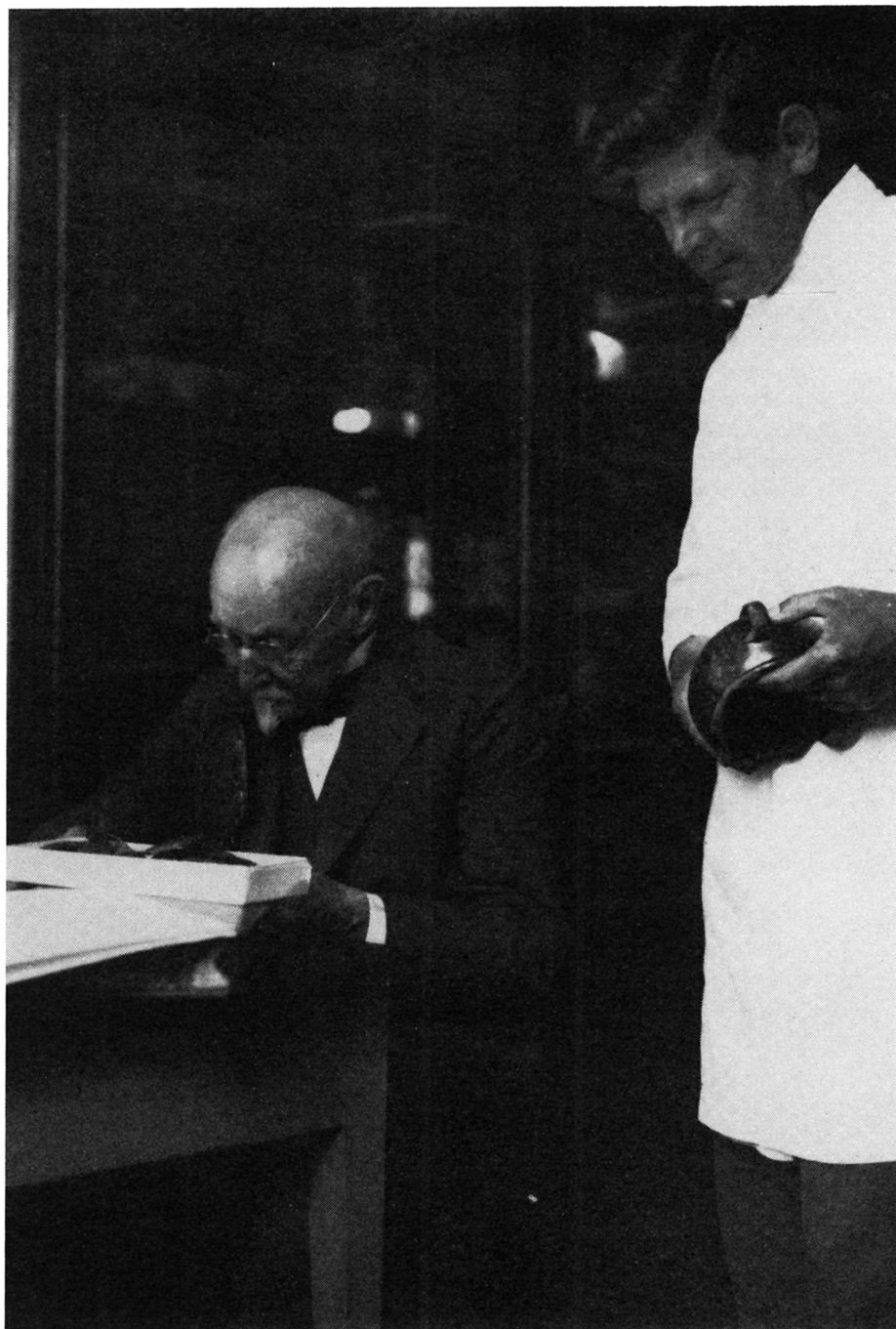
Printed in Denmark
by
Aarhus Stiftsbogtrykkerie A/S

INDHOLD

<i>Bjørn Stürup</i> : En jordgrav fra tidlig-neolitisk tid	13
<i>Jørgen Jensen</i> : Ulbjerg-graven. Begyndelsen af den ældre jernalder i Jylland	23
<i>Søren H. Andersen</i> og <i>Claus Malmros</i> : Norslund. En kystboplads fra ældre stenalder	35
<i>Niels Abrahamsen</i> : Arkæomagnetisme og jernalderslagge	115
<i>Geoffrey Bibby</i> : Arabiens arkæologi	133
<i>Lennart Edelberg</i> : Nuristanske sølvpokaler	153
Jysk Arkæologisk Selskab	202

CONTENTS

<i>Bjørn Stürup</i> : A New Earth-grave from the Early Neolithic Period	21
<i>Jørgen Jensen</i> : The Beginning of the Early Iron Age in Jutland	31
<i>Søren H. Andersen</i> and <i>Claus Malmros</i> : Norslund – A Coastal Settlement from the Old Stone Age	110
<i>Niels Abrahamsen</i> : Archaeo-magnetism and Iron-Age Slags	131
<i>Geoffrey Bibby</i> : Arabian Gulf Archeology	144
<i>Lennart Edelberg</i> : Silver Cups of Nuristan	193



Sophus Müller og Holger Friis i samarbejde på Vendsyssels historiske Museum 1932.
Sophus Müller and Holger Friis working together at the Vendsyssel historiske Museum in 1932.

HOLGER FRIIS

75 år

Af P. V. GLOB

Forrest mellem dem, der med kærlighed og interesse har gjort en indsats for udforskningen af Jyllands oldtid, står Holger Friis. Nogen præsentation behøves ikke. Tandlægen fra Hjørring kender alle, der blot har haft lidt med vor hjemlige arkæologi at skaffe. Det skyldes ikke alene hans lange virksomhed som museumsmand og arkæolog, der næsten omfatter alle hans 75 leveår – hvor utroligt det end lyder – men i lige så høj grad hans vældige forestillingsevne og levende fremstilling af oldtidens forhold både i radio og fjernsyn. På den hjemlige arbejdsmark mellem vendelboer i Jyllands nordligste syssel er han uindskrænket herre.

Som udgraver har Holger Friis mere end et halvt sekel bag sig. Hvad han har sikret af uerstattelige og enestående fund er mange og dertil må føjes flere tusinde mere vanlige oldsager. Det, der gør disse fund så værdifulde, er det gode håndlag, hvormed de er fremdraget og de mange iagttagelser af fundomstændighederne. Tillige bliver de ofte tolket med en fordomsfrihed, der giver helt nye perspektiver for forskningen. Alle dage vil den lange række af undersøgelser være fundamentet i studiet af Vendsyssels særprægede oldtid.

De fleste af Holger Friis' fund opbevares på »Vendsyssels historiske Museum« og mange på Nationalmuseet. Men det er ikke alene sager fra oldtiden, der præger dette herlige museum i Hjørring, hvis grundlæggelse året før Holger Friis' fødsel i overvejende grad skyldes hans fader, Lønborg Friis, der var dets første leder. Det omfatter også rige samlinger af nordjysk folkekultur helt op til vore dage, ting der i almindelig antikvitetshandel er millionbeløb værd. Og alt dette har Holger Friis og hans fader væsentligt for egne midler sikret for museet, der i sig selv er en seværdighed: den gamle realskole, det lange forhus med interiører fra Vendsyssels almuehjem, præstegården fra Sindal, den herlige gamle provstegård og sidste tillæg, en skole føjet til denne række af bygninger omkring den fagre museumshave i Vendsyssels hjerte. Alt er planlagt med forudseenhed.

Som tiårig blev Holger Friis ansat som lønnet opsynsmand med kasket ved museet for en 10-øre ugentlig, den største løn han nogensinde har oppebåret for museumsarbejde, der altid har betydet penge op af hans egen lomme. Han har fortsat sin faders værdifulde virke og hjælpes nu af sin søn, der allerede har bragt nye små »museumsinspektører« til verden, en mulighed for videreførelse af det Friis'ske dynasti.

For inspiration og gæstfrihed takker danske arkæologer familien Friis. Det gode samarbejde med Nationalmuseet indledtes mellem Lønborg Friis og Sophus Müller, den strenge, lærde forsker og museumsdirektør, der så hjerteligt i et brev tilskriver ham: »Min kjære Kollega og arkæologiske Ven«. Den beundring, som her så tydeligt åbenbares, videreførte Sophus Müller til Holger Friis, som han på billedet her ses sammen med under sit sidste studiebesøg i 1932 på »Friis'ernes Museum«. Også Holger Friis lykønsker vi med et: Kære kollega, arkæologiske ven.

HOLGER FRIIS

75 years

Foremost among those who have worked with love and interest to unravel the prehistory of Jutland is Holger Friis. The dentist from Hjørring is known to all who have had the slightest contact with Danish archaeology. This is due not only to his long activity as museum worker and archaeologist, which nearly covers his 75 years—improbable as it may sound—but also as much to his fertile imagination and lively presentation of prehistory both on radio and television. He is the undisputed master on his home ground in Jutland's northernmost region.

As an excavator, Holger Friis has more than half a century behind him. To the many unique discoveries he has made must be added thousands of more prosaic finds. What makes these so valuable is the skill with which they have been excavated and the many valuable observations made at the time. Moreover they are often interpreted with a freedom from prejudice which gives archaeology quite new perspectives. His work will always be fundamental to any study of the prehistory of Vendsyssel.

Most of Holger Friis' finds are deposited in "Vendsyssels historiske Museum", the fine museum in Hjørring established the year before Holger Friis was born, mainly on the initiative of his father, Lønborg Friis, who was its first director. The museum also houses rich collections of rural culture up to the present day from North Jutland, material which would fetch thousands of pounds on the antique market, all collected by Holger Friis and his father, largely at their own expense.

As a ten-year-old, Holger Friis was engaged at the museum as a custodian with a peaked cap at a wage of a penny a week – the largest wage he has ever received for his museum work, which has always meant money out of his own pocket. He has continued his father's valuable work and is now helped by his son, who himself has already fathered new small "museum curators".

Danish archaeologists thank the Friis family for inspiration and hospitality. The close cooperation with the National Museum was initiated by Lønborg Friis and Sophus Müller, that strict, learned scholar and museum director who, in a letter, so cordially addressed Lønborg Friis as "My dear colleague and archaeological friend". The admiration which is apparent here was also given by Sophus Müller to Holger Friis, who is seen together with him in the photograph, during his last study visit in 1932 to the "Friises' Museum". We congratulate Holger Friis also with a: Dear colleague, archaeological friend!

P. V. Glob.